

Dr hab. Adam Bogacki prof. UMFC
Dziedzina – sztuki muzyczne
Dyscyplina artystyczna – instrumentalistyka

Warszawa 10.04.2017r.

Akademia Muzyczna w Krakowie
Dziekan Wydziału Instrumentalnego
wpłynęło dnia2017
nrzal. -04- 18
mgr Małgorzata Krowicka
MK

Recenzja pracy doktorskiej Pana magistra KRZYSZTOFA FIRLUSA

Zleceniodawca recenzji

Akademia Muzyczna w Krakowie, Wydział Instrumentalny, pismo z dnia 14.02.2017 roku, zlecenie podjęte na podstawie ustawy z dnia 14.03.2003 roku tekst jednolity o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595 ze zmianami Dz. U. z dnia 27.07.2005 roku Nr 164, poz. 1365, art. 14 ust. 2 pkt. 2).

Dotyczy

Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego w Krakowie z dnia 30.06.2014 roku w sprawie:

- wszczęcia, na wniosek Pana magistra KRZYSZTOFA FIRLUSA przewodu na stopień doktora sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka,

- wyznaczenia recenzenta o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65. poz. 595, ze zmianami Dz. U. nr164, poz. 1365 z dnia 17.08.2005 r., tekst jednolity art. 6 ust. 1, 3) Rada Wydziału posiadała uprawnienia do prowadzenia przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka.

Do nadesłanego mi przez Dziekana Wydziału Instrumentalnego w Krakowie Pana Dr hab. Mariusza Sielskiego pisma sygnowanego datą 14.02.2017 roku, informującego o wszczęciu przewodu doktorskiego i wyznaczeniu mej osoby recenzentem pracy doktorskiej Pana magistra **Krzysztofa Firlusa** pt. ; **Różnorodność strukturalna , stylistyczna i ekspresyjna w sonacie kontrabasowej drugiej połowy XX wieku w kontekście interpretacji i doboru środków wykonawczych na przykładzie kompozycji Frantiska Hertla, Mieczysława Weinberga i Franka Proto.** została dołączona następująca dokumentacja: z posiedzenia Rady Wydziału w dniu 30.06.2014 oraz 25.01.2017 roku:

- wyciąg z protokołu Rady Wydziału z dnia 25.01.2017 r.
- lista obecności członków Rady
- uchwała o wszczęciu przewodu na stopień doktora sztuk muzycznych i wyznaczeniu promotora,
- uchwała o wyznaczeniu recenzentem pracy doktorskiej kandydata mej osoby,
- kopia protokołu komisji skrutacyjnej
- lista *Minimum kadrowego*,
- 1 egz. pracy doktorskiej wraz z dokumentacją,

- Komentarz CK dotyczący interpretacji przepisów prawnych związanych postępowaniem doktorskim,
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 15 stycznia 2004 r. , w sprawie szczegółowego trybu przeprowadzania czynności w przewodach doktorskim i habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora, tekst jednolity (Dz. U. nr 15 poz. 128, wraz ze zmianami Dz. U. nr 252 poz. 2124 z dnia 15.12.2005 r oraz Dz. U. nr 153, poz. 1094 z dnia 17.08.2006).

Wyniki głosowania dotyczącego wszczęcia przewodu doktorskiego i wyznaczenia promotora

Liczba uprawnionych członków Rady	29
Obecnych uprawnionych członków Rady	18
Oddano głosów ważnych	18
Za wszczęciem przewodu doktorskiego i wyznaczeniem promotora	18
głosów wstrzymujących się	0
głosów przeciwnych	0
Quorum głosujących w chwili podejmowania uchwały zostało zachowane.	

Wyniki głosowania dotyczącego wyznaczenia recenzentem mej osoby

Liczba uprawnionych członków Rady	29
Obecnych uprawnionych członków Rady	21
Oddano głosów ważnych	21
Za wyznaczeniem recenzenta mej osoby	21
głosów wstrzymujących się	0
głosów przeciwnych	0
Quorum głosujących w chwili podejmowania uchwały zostało zachowane.	

Niniejszym stwierdzam, że w świetle *Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku art. 14 ust. 2 pkt. 2*, Rada Wydziału podjęła prawomocną uchwałę o wszczęciu przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka oraz wyznaczeniu mej osoby recenzentem pracy doktorskiej dla Pana mgr . Krzysztofa Firlusa .

Podstawowe dane o Kandydacie

Pan magister KRZYSZTOF FIRLUS urodził się 1 lipca 1983 w Opolu . Tam też w wieku czternastu lat rozpoczyna naukę w Państwowej Szkole Muzycznej I i II stopnia im . F.Chopina w klasie kontrabas mgr. Andrzeja Szajny. W roku 2002 zdał maturę w Zespole Szkół im. Prymasa Tysiąclecia w Opolu oraz uzyskał dyplom z wyróżnieniem w szkole muzycznej. W tym samym roku został studentem Akademii Muzycznej w Katowicach w klasie kontrabas prof. Stefana Nowaka oraz as. Jana Kotuli. W czasie studiów Krzysztof Firlus bierze aktywny udział nie tylko w akademickim życiu koncertowym , uczestniczy również w wielu kursach oraz konkursach - zarówno ogólnopolskich jak i międzynarodowych min; uczestniczył w Międzynarodowym Konkursie Kontrabasowym w Brnie 2004 r.III miejsce. Uzyskuje III nagrodę na I Ogólnopolskim Konkursie Kontrabasowym w Łodzi 2006r. II miejsce w kategorii Kontrabas na I Ogólnopolskim Konkursie Muzycznym im. M. Spisaka w Dąbrowie Górniczej 2006r.Zdobywa I miejsce na VIII Ogólnopolskim Konkursie Kontrabasowym im. A.B. Ciechańskiego w 2007 r.

W roku 2005 zostaje kontrabasistą Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia w Katowicach gdzie pracuje do dziś .W roku 2007 Krzysztof Firlus kończy studia , uzyskując dyplom z wyróżnieniem w specjalności gra na kontrabasie. W 2008 roku zostaje asystentem w klasie kontrabasu Akademii Muzycznej w Krakowie . W 2009 roku podejmuje kolejne studia w Akademii Muzycznej w Katowicach w klasie gry na violi da gamba , pod kierunkiem gambisty Marka Caudlea. Studia te kończy również z wyróżnieniem w roku 2011.W tym okresie rozpoczyna współpracę z wieloma muzykami i zespołami , zajmującymi się wykonawstwem historycznym . Chcąc doskonalić swe umiejętności gry na gambie , w 2013 roku zostaje studentem studiów podyplomowych Uniwersytetu Mozarteum w Salzburgu w klasie profesora Vittorio Ghielmiego.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Praca doktorska Pana mgr . KRZYSZTOFA FIRLUSA składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku elektronicznym oraz jego opisu, stanowiących łącznie pracę pod tytułem; **Różnorodność strukturalna , stylistyczna i ekspresyjna w sonacie kontrabasowej drugiej połowy XX wieku w kontekście interpretacji i doboru środków wykonawczych na przykładzie kompozycji Frantiska Hertla , Mieczysława Weinberga i Franka Proto .**

Doktorantowi na płycie CD towarzyszy pianistka Pani Magdalena Kantor-Michna.

Rejestracji płytowej utworów doktorant dokonał we wrześniu 2016 roku w siedzibie Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia w Katowicach .

Biorąc pod uwagę dzieło artystyczne oraz szczególną wypowiedź muzyczną i niecodzienny charakter wybranych kompozycji stanowiących jego istotę trzeba stwierdzić , że przygotowanie dzieła mogło mieć miejsce wyłącznie w oparciu o wiedzę , talent oraz emocjonalne i profesjonalne zaangażowanie ze strony doktoranta który potrafił przebrnąć przez wszelkie trudności techniczno - wykonawcze i przekazać słuchaczowi płyty CD twórczą swoją wizję sonat kontrabasowych drugiej połowy XX wieku.

Płytę otwiera Sonata Kontrabasowa Frantiska Hertla , część pierwsza ; Allegro moderato - pełne ekspresji a jednocześnie muzycznej zadumy , zwiewnie i lekko granych fraz ,specyficznej i charakterystycznej dla gry doktoranta lekkość techniki spiccatowej , te elementy techniki wprowadzają słuchacza w świat niezwyklej moim zdaniem muzykalności Krzysztofa Firlusa. Zwraca uwagę również błyskotliwą brawurowo wykonaną codę tej części.

Część druga ; Andantino ; pięknie brzmiące piana w górnym jak i dolnym rejestrze kontrabasu, operowanie barwą instrumentu jest tu wykonywane w niezwykle wyrafinowany mistrzowski sposób przez doktoranta , również intonacyjnie wykonanie całości - bez zarzutu .Zwraca uwagę na duże nasycenie dźwięku oraz wspaniałe operowanie dynamiką od pianissima do forte czy nawet fortissima bez uszczerbku na jakości brzmienia kontrabasu.

Część trzecia ; Rondo. Alla polka , moderato. Zagrane bardzo czytelnie , stylowo- tanecznie zgodnie z założeniami kompozytorskimi .Zwracają uwagę doskonale grane wspólnie z pianistką wszelkie zmiany temp , gwałtowne przyspieszenia nie sprawiają wykonawcą najmniejszych trudności. Świetna synchronizacja dynamiczno - artykulacyjna obu wykonawców sprawia , iż mamy wrażenie wyjątkowej jakościowo współpracy kontrabasu i fortepianu. Doskonałe proporcje po między instrumentami zwracają uwagę również we fragmentach granych przez Krzysztofa Firlusa pizzicato. Z reguły miejsca takie są mało czytelne dla słuchacza , góruje zazwyczaj fortepian przykrywając delikatne i subtelne brzmienie pizzicatu kontrabasu.W tym jednak wypadku brzmienie kontrabasu doskonale wtapia się barwowo w tok narracji muzycznej z

fortepianem. Doktorant dysponuje również piękną, głęboką wibracją którą możemy podziwiać słuchając tej sonaty jak i całej płyty.

Drugim utworem zarejestrowanym na płycie CD jest składająca się z sześciu części, Sonata na kontrabas solo Mieczysława Weinberga op.108, jako strukturalne nawiązanie do barokowej sonaty da camera. Części utworu to; Adagio, Allegretto, Moderato, Allegretto, Lento, Allegro molto. Dzieło muzyczne, zupełnie niesłusznie zapomniane, tym cenniejsze jest podjęcie badań analityczno-wykonawczych przez doktoranta. W dobie odkrywania na nowo niezwykłej twórczości Weinberga, przedstawienie go zwłaszcza polskiemu środowisku kontrabasowemu uważam za niezwykle cenną część niniejszej pracy doktorskiej. Utwór ten stanowi nie lada wyzwanie dla wykonawcy, nastrocza on bowiem ogromnych trudności technicznych oraz interpretacyjnych. Dzieło daje jednak wykonawcy sporą swobodę w doborze środków wykonawczych; artykulacyjnych, ekspresyjnych jak i kolorystycznych. Całość wykonana została przez doktoranta w sposób niezwykle interesujący oraz błyskotliwy. Lekko dodany pogłos przez reżysera nagrania Panią Beatę Jankowską-Burzyńską dodaje niezwykłego, przestrzennego, uroku prezentowanej kompozycji. Myślę również, iż doświadczenia i wiedza doktoranta w zakresie stylistyki i umiejętności gry na violi da gamba zaowocowały także w budowaniu narracji emocjonalnej całego utworu. Nagranie tego dzieła przez Pana Krzysztofa Firlusa można uznać również jako wzorcowy materiał archiwalny w skarbnicy najnowszych nagrań kontrabasowych dzieł drugiej połowy XX wieku.

Doktorant z niezwykłą dbałością o estetykę brzmienia prezentuje poszczególne części utworu, zarówno kolorystycznie / dynamika artykulacja / jak i fakturalnie. Wszystkie zagadnienia fakturalne jak i wykonawcze doktorant realizuje moim zdaniem z wielką starannością w sposób niezwykle profesjonalny.

Kolejną prezentowaną kompozycją na płycie CD jest Sonata 1963 na kontrabas i fortepian. Części; Slow and peaceful, Moderate 4 - Swing, Molto Adagio, Allegro energico.

Sonatę tę można nazwać prawdziwym przebojem / w dobrym tego słowa znaczeniu / literatury kontrabasowej. Kompozycje z udziałem kontrabasu to niezwykle istotny rozdział w twórczości Franka Proto. Sam będąc kontrabasistą pisze ze znakomitą wyczuciem instrumentu, z dogłębną znajomością jego możliwości technicznych i ekspresyjnych.

Wysłuchanie tego utworu w wykonaniu doktoranta oraz Pani Magdaleny Kantor-Michny sprawiło mi wiele satysfakcji. Wykonawca nie udaje jeźźmiena, jak miało to miejsce w wielu wykonaniach jakie słyszałem na żywo oraz w nagraniach płytowych tego utworu. Artysta prezentuje dzieło w sposób niezwykle czytelny, aczkolwiek nieco zdystansowany szczególnie jest to zauważalne w pierwszej, trzeciej a zwłaszcza drugiej, swingującej części sonaty. Dystans i spokój w grze doktoranta w wymienionych częściach utworu uważam za świadomy zabieg interpretacyjny zgodny z zamysłem kompozytorskim.

Część czwarta kompozycji, Allegro energico, to popis brawury i niezwykłej energii jaką dysponuje doktorant. Kulminacyjny fragment tej części jak i całej sonaty wykonany został na wskroś wirtuozowsko. Nienaganna intonacja, wielka sprawność techniczna, dynamika oraz zgranie z pianistką to wielkie atuty tego nagrania jak i całego materiału dźwiękowego zarejestrowanego na płycie CD.

OPIS DZIEŁA

Praca doktorska Pana magistra KRZYSZTOFA FIRLUSA w części opisowej posiada wielką zaletę edukacyjną gdyż wprowadza czytelnika w bliżej nieznaną świat kompozytorski oraz wykonawczy twórczości takich kompozytorów jak Hertel, Weinberg, Proto. Praca ta składa się z czterech rozdziałów. Pierwsza, opisowa przybliży czytelnikowi sonatę kontrabasową na przestrzeni wieków. Obszerny główny, drugi, trzeci oraz czwarty rozdział pracy / analityczno-porównawczy / to swoiste kompendium wiedzy oraz przedmiot badań doktoranta nad stylem kompozytorskim, różnorodnością strukturalną stylistyczną i ekspresyjną w sonatach kontrabasowych XX w.

Ukazanie bogactwa , różnorodności oraz indywidualnego podejścia kompozytorów XX wiecznych do kształtowania dzieła w zakresie formy i stylistyki na gruncie sonaty kontrabasowej. Doktorant podczas badań naukowych metod ; analitycznej , opisowej , porównawczej oraz jak pisze we wstępie sam doktorant ;intuicyjnej , pozwoliło na sformułowanie wniosków ukazujących niezwykle bogactwo strukturalno-stylistyczno-ekspresyjne w prezentowanych sonatach kontrabasowych XX wieku oraz związaną z tym konieczność właściwego i zgodnego z duchem danego dzieła doboru środków wykonawczych.

Powyższa praca poparta jest również bogatą literaturą przedmiotu. Osiem pozycji książkowych , czternaście artykułów , głównie ; niemieckich , czeskich oraz amerykańskich a także , źródła internetowe. Również strona edytorska pracy nie budzi moich zastrzeżeń .Całość została napisana bardzo starannie i rzeczowo .

Konkluzja

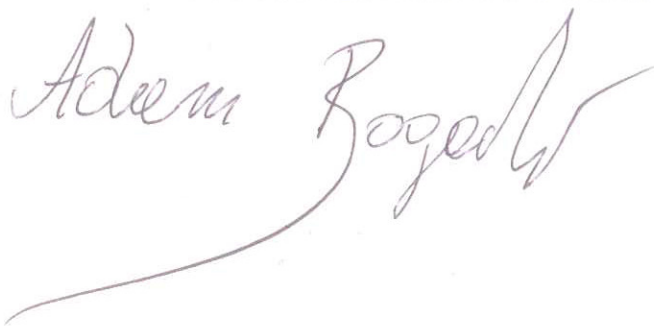
Praca doktorska Pana magistra KRZYSZTOFA FIRLUSA wkracza poprzez swą formę oraz twórczą treść artystyczną i edukacyjną w sferę konkretnej wizji budowania struktury stylistycznej i ekspresyjnej w prezentowanych dziełach muzycznych .Praca ta stanowi więc , unikalne zjawisko artystyczne w warstwie dźwiękowej nagranej przez Krzysztofa Firlusa płyty CD a także , części opisowej rozprawy doktorskiej pod wyżej wymienionym tytułem.

Na tym , moim zdaniem ,polega znaczący wkład tej pracy w rozwój zarówno dyscypliny artystycznej reprezentowanej przez doktoranta jak i całej dziedziny sztuk muzycznych.

Niniejszym stwierdzam , że pan mgr. KRZYSZTOF FIRLUS wykazał się głęboką wiedzą teoretyczną , a także umiejętnościami do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej.

W ten sposób doktorant rozwiązał założone zagadnienie artystyczne i spełnił bez zastrzeżeń wymagania *art. 13 ust. 1 Ustawy z dnia 14.03.2003 roku*. **Pracę doktorską przyjmuje.**

Dr hab. ADAM BOGACKI Prof.UMFC w Warszawie.

Warszawa 10.04.2017r.